

รูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

A MODEL OF ADMINISTRATION FOR A HAPPY WORKPLACE ORGANIZATION OF SECONDARY SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF BASIC EDUCATION COMMISSION

¹ณัฐกมล ฝึปากเพราะ, ²โสภา อำนวยรัตน์, ³สันติ บุรณะชาติ และ ⁴น้ำฝน กันมา

¹Nattakamon Phepakpro, ²Sopa Umnuayrat, ³Santi Buranachat
and ⁴Namfon Gunma

¹วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

¹School of Education, University of Phayao, Thailand

¹Corresponding Author's Email: 64204826@up.ac.th

Received: 2025-02-07

Revised: 2025-02-22

Accepted: 2025-02-22

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุข ของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุข 1.1) การศึกษาองค์ประกอบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุข กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 333 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน 1.2) การศึกษาแนวทางการบริการสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุข โดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน จากแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา 2) สร้างรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุข ดำเนินการร่างรูปแบบและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 13 คน และ 3) ประเมินรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุข กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 333 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2568)

ผลการวิจัยพบว่า ผลการสร้างรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุข และเงื่อนไขความสำเร็จ และแนวทางการบริหารโดยการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม มีผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ของรูปแบบ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหาร; องค์กรแห่งความสุข; โรงเรียนมัธยมศึกษา; สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

This research aimed to develop a management model for transforming secondary schools into organizations of happiness. The research process consisted of three steps: 1) Study of the Importance and Guidelines for Management Towards Becoming an Organization of Happiness: 1.1) Study of the characteristics of the components in the management of organizations of happiness. The sample group included 333 school administrators from secondary schools. Data was collected using a 5-point Likert scale questionnaire, with confirmatory factor analysis conducted. 1.2) Study of ideas and guidelines for management towards becoming an organization of happiness. This involved interviews with 5 experts using semi-structured interviews, with data analyzed through content analysis. 2) Development of a Management Model Towards Becoming an Organization of Happiness: A management model was developed and its appropriateness was assessed by 13 experts using an evaluation tool. 3) Evaluation of the Management Model Towards Becoming an Organization of Happiness: The sample group consisted of 333 secondary school administrators. Data was collected using an evaluation tool to assess the feasibility and benefits of the developed management model.

The findings revealed that the management model for transforming secondary schools into organizations of happiness consists of four main components: principles, objectives, management processes for becoming an organization of happiness, and success conditions. The model emphasizes participatory decision-making. Expert evaluations of the model's

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2568)

appropriateness indicated the highest level of suitability. Simultaneously, the assessment of feasibility and benefits also demonstrated the model's high feasibility and benefits.

Keywords: A Model of Administration; Happy Workplace; Secondary Schools; the Office of Basic Education Commission

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566 - 2570) เป็นแผนที่มีความชัดเจนในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาประเทศที่ต้องการมุ่งเน้น โดยเริ่มต้นจากการสังเคราะห์ วิเคราะห์ แนวโน้ม พร้อมทั้งผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นทั้งภายในประเทศ ภูมิภาคและระดับโลก เพื่อประเมินความท้าทายและโอกาสในการพัฒนาประเทศภายใต้บริบทเงื่อนไขข้อจำกัดที่ประเทศไทยต้องเผชิญ อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลง จึงได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์สำหรับการพัฒนาเพื่อพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” Office of the National Economic and Social Development Council (2017) ส่งผลให้ประเทศไทยสามารถตอบสนองต่อความท้าทายและโอกาสในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยวางรากฐานให้ประเทศก้าวไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนทั้งในเชิง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

จากความมุ่งหมายของรัฐบาลที่จะปฏิรูปประเทศจึงนำมาซึ่งการปฏิรูประบบงานของทุกกระทรวง สำหรับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการจะดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) ภายใต้วิสัยทัศน์ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยยึดยุทธศาสตร์ชาติเป็นจุดเน้น ด้านการศึกษาที่จะดำเนินการ 6 ด้าน คือ 1) ความมั่นคง 2) การสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถศักยภาพคน 4) การสร้างโอกาสความเสมอภาค และความเท่าเทียมกันทางสังคม 5) การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 6) การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ Ministry of Education (2023) พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ แถลงนโยบายการศึกษาและแนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย “เรียนดี มีความสุข” โดยกล่าวว่า การดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) จะอยู่ภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี รวมทั้งนำนโยบายของรัฐบาล มาขับเคลื่อน เพื่อร่วมกันยกระดับคุณภาพการศึกษาเต็มกำลังความสามารถอย่างเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน ภายใต้แนวทางการทำงาน “จับมือไว้ แล้วไปด้วยกัน” และใช้สำนวนที่เข้าใจง่าย คือ “เรียนดี มีความสุข” เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2568)

ซึ่งการเรียนการสอนจำเป็นต้องเริ่มจากความสุขทั้งผู้เรียน ผู้สอนและผู้ปกครองเมื่อมีความสุขจะส่งผลให้การเรียนดีขึ้น เมื่อการเรียนดีขึ้นจะส่งผลกลับไปทำให้มีความสุขมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นแนวทางการบริหารยุคใหม่ในหลายองค์กร รวมถึงแวดวงทางการศึกษาได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ใหม่ในการบริหาร โดยมีความพยายามปรับเปลี่ยนสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งความสุข หรือโรงเรียนแห่งความสุข เพราะตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 Ministry of Education (2010) ที่มีเจตนารมณ์ที่ชัดเจนว่าต้องมุ่งให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และเป็นนักเรียนที่เก่ง ดี และมีความสุข เพื่อให้องค์กรมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง นำพาองค์กรไปสู่การเติบโตอย่างยั่งยืน การเป็นองค์กรแห่งความสุขของไทยแลนด์ 4.0 มีลักษณะการทำงานแบบการบูรณาการในการทำงานของฝ่ายต่าง ๆ และภาครัฐได้มีการขับเคลื่อนองค์กรแห่งความสุขขยายเครือข่ายออกไปจำนวนมาก ดังนั้นในแวดวงทางการศึกษาจึงมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ใหม่ในการบริหารโดยใช้การบริหารองค์กรแห่งความสุข หรือการทำให้องค์กรเป็นองค์กรแห่งความสุข (Jaithiang, 2019)

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานหลักของกระทรวงศึกษาธิการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย ซึ่งแต่ละสถานศึกษามีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านขนาดของโรงเรียน สถานที่ตั้งและทรัพยากร ซึ่งส่งผลต่อทั้งด้านคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน ตลอดจนด้านการบริหารของผู้บริหารและด้านการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งผลให้แต่ละองค์กรมีวัฒนธรรมองค์กร จำนวนบุคลากรในองค์กร ด้านทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน และด้านภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่แตกต่างกัน ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาในทุกด้าน ทั้งในระดับบุคคล และองค์กร ปัจจุบันพบว่าครูเผชิญกับปัญหาหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา อาทิ ภาระงานครูที่มากจนเกินไป เนื่องจากครูไม่ได้มีแต่เฉพาะหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียว แต่ครูยังมีภาระงานอื่น ๆ หลายประการ ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการของครูยังไม่เท่าเทียมกับภาระงานที่ต้องรับผิดชอบทำให้ครูบางส่วนมีหนี้สินและขาดแรงจูงใจในการทำงาน สูงถึงร้อยละ 81.40 ด้านทัศนคติของสังคมต่อวิชาชีพครูเปลี่ยนไป ทำให้ครูขาดแรงจูงใจในการทำงาน และบางครั้งไม่ได้รับการยอมรับในบทบาทของตน และปัญหาการขาดแคลนครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ร้อยละ 47.5 เป็นต้น Pailbulsiri (2024) การสร้างความสุขในที่ทำงานเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ และผลลัพธ์ในการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรตระหนักถึงความสำคัญจำเป็นในการสร้างความสุขในที่ทำงานและดำเนินการในแนวทางที่เหมาะสม

จากปัญหาที่นำเสนอข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้เพื่อให้ครูและบุคลากรมีพร้อมและความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน สร้างความสุขให้เกิดขึ้น

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2568)

ในองค์กรหรือการบริหารจัดการองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งความสุข สร้างความรัก ความผูกพันในโรงเรียน อันจะส่งผลให้ครูและบุคลากรมีความพร้อมที่จัดการเรียน การสอนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อคุณภาพผู้เรียนต่อไป รวมทั้งสร้างรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขที่มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียนสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาด้านเนื้อหาเอกสารแนวคิดทฤษฎี (Documentary Study)

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบองค์กรแห่งความสุข และการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุข และทำการรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งใน และต่างประเทศ วิทยานิพนธ์ คุชชินีพนธ์ นโยบาย ประกาศ และเอกสารวิชาการที่เกี่ยวกับการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุข

ขั้นตอนที่ 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา

1.1) การศึกษาองค์ประกอบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2566 จำนวน 2,360 แห่ง รวมทั้งสิ้น จำนวน 2,360 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2566 และได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจากตารางสำเร็จรูป ของทาโร ยามาเน่ Yamane (1973) เมื่อกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% ทำให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 333 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยผู้วิจัยใช้ภูมิภาค และจังหวัด เป็นชั้นภูมิในการแบ่ง และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลากให้ได้ตามสัดส่วนที่กำหนดไว้

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2568)

1.2) การศึกษาแนวทางการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา สุ่มองค์กรแห่งความสุขในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

2) การสร้างรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

3) การประเมินรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2566 จำนวน 2,360 แห่ง รวมทั้งสิ้น จำนวน 2,360 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2566 และได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจากตารางสำเร็จรูปของทาโร ยามาเน่ Yamane (1973) เมื่อกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% ทำให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 333 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยผู้วิจัยใช้ภูมิภาคและจังหวัด เป็นชั้นภูมิในการแบ่ง และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลากให้ได้ตามสัดส่วนที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 3 เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการศึกษา

1) การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา

1.1) การศึกษาองค์ประกอบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา

1.1.1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ตารางบันทึกการวิเคราะห์การสังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา

1.1.2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale) (Worakham, 2019)

1.2) การศึกษาแนวทางการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

2) การสร้างรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2568)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale) (Worakham, 2019)

3) การประเมินรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale) (Worakham, 2019)

ขั้นตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา

1.1) การศึกษาองค์ประกอบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา

1.1.1) เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ที่เผยแพร่เป็นเอกสารหรือเผยแพร่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา

1.1.2) ผู้วิจัยทำหนังสือและส่งแบบสอบถามถึงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและส่งแบบสอบถามคืนให้แก่ผู้วิจัยทางไปรษณีย์หรือทางออนไลน์ (Google form) และได้รับแบบสอบถามตอบกลับทั้งหมด 333 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

1.2) การศึกษาแนวทางการบริการสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งความสุข จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จากผู้ที่มีคุณสมบัติ 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) เป็นผู้บริหารการศึกษาหรือผู้ทรงคุณวุฒิในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำกับดูแลนโยบายการศึกษาและมีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารสถานศึกษา 2) เป็นนักวิชาการหรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุข และ 3) เป็นผู้บริหารการศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารสถานศึกษา การวิจัยและการบริหารจัดการในโรงเรียน

2) การสร้างรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 13 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยคัดเลือกจากผู้ที่มีคุณสมบัติ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2568)

1) เป็นผู้บริหารการศึกษาหรือผู้ทรงคุณวุฒิในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำกับดูแลนโยบายการศึกษา และมีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารสถานศึกษา 2) เป็นนักวิชาการหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีผลงานเกี่ยวกับการบริหารหรือองค์การแห่งความสุข และ 3) เป็นผู้บริหารการศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาเอก มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหาร การวิจัย และการบริหารจัดการในโรงเรียน

3) การประเมินรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลถึงผู้บริหารสถานศึกษาทางไปรษณีย์ และ Google Form โดยแนบ 1) รูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา 2) แบบสอบถามเพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา และได้รับแบบสอบถามตอบกลับทั้งหมด 333 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1) การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา

1.1) การศึกษาองค์ประกอบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา

1.1.1) ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการจัดหมวดหมู่ สรุปประเด็น และนำเสนอแบบพรรณนาความเรียง

1.1.2) วิเคราะห์ข้อมูลจากผลการตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณาความสอดคล้องของโมเดล

1.2) การศึกษาแนวทางการบริการสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสร้างข้อสรุป

2) การสร้างรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

3) การประเมินรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุข โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ ได้แก่ 1. การกำหนดนโยบายการดำเนินงานส่งเสริมองค์กรแห่งความสุข 2. การกำหนดเป้าหมายการบริหารงานสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขที่ชัดเจน 3. องค์กรมีการบริหารแบบมีส่วนร่วม สร้างเครือข่ายจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ 4. การวางรากฐานการเป็นองค์กรแห่งความสุข

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1. เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรเชิงจริยธรรมให้เกิดการสื่อสารที่เปิดกว้าง การทำงานที่ให้ผลการดำเนินการที่ดีและส่งเสริมความเท่าเทียม 2. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรในการส่งเสริมความสำเร็จขององค์กร 3. เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีและการมีส่วนร่วมของบุคลากรให้รักและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และ 4. เพื่อส่งเสริมบุคลากรให้พร้อมต่อการปฏิบัติการกิจของตนและองค์กรให้บรรลุตามเป้าหมาย และวิสัยทัศน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพสู่การพัฒนาองค์กรที่ยั่งยืน

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุข ประกอบด้วย 1. ปัจจัยนำเข้า (Input) 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบริหารองค์กรของผู้บริหาร 2) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ 3) ด้านความสัมพันธ์ในที่ทำงาน 4) ด้านร่างกายและจิตใจ 5) ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ และ 6) ด้านความรู้ความสามารถ 2. การดำเนินการ (Process) ดำเนินการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) 3. ผลผลิต (Output) ได้แก่ การบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา และ 4) ผลลัพธ์ (Outcome) ได้แก่ ความสุขของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน

องค์ประกอบที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่ 1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำที่มุ่งมั่นในการพัฒนาองค์กรสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุข 2. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กรสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุข 3. การดำเนินการสร้างองค์กรแห่งความสุขอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ 4. การมีวัฒนธรรมองค์กรเชิงจริยธรรมที่มุ่งสร้างองค์กรแห่งความสุขและมีเป้าหมายความสำเร็จในทิศทางเดียวกัน และ 5. องค์กรสร้างการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.77, S.D. = 0.23) เมื่อจำแนกเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จของการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุข ของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.83, S.D. = 0.19) รองลงมา ได้แก่ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการในการ

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2568)

บริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.79, S.D. = 0.26) และองค์ประกอบที่มีความเหมาะสมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.38, S.D. = 0.73) ดังตารางที่ 1

องค์ประกอบ	n =13		ระดับความเหมาะสม
	\bar{X}	S.D.	
องค์ประกอบที่ 1 หลักการ	4.38	0.73	มาก
องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์	4.75	0.25	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ			
ด้านที่ 1 ด้านการบริหารองค์กรของผู้บริหาร	4.82	0.30	มากที่สุด
ด้านที่ 2 ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ	4.78	0.32	มากที่สุด
ด้านที่ 3 ด้านความสัมพันธ์ในที่ทำงาน	4.87	0.17	มากที่สุด
ด้านที่ 4 ด้านร่างกายและจิตใจ	4.72	0.37	มากที่สุด
ด้านที่ 5 ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ	4.68	0.46	มากที่สุด
ด้านที่ 6 ด้านความรู้ความสามารถ	4.85	0.31	มากที่สุด
รวม	4.79	0.26	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ	4.83	0.19	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.77	0.23	มากที่สุด

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.50, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.54, S.D. = 0.49) รองลงมา ได้แก่ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการในการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.52, S.D. = 0.51) องค์ประกอบที่ 1 หลักการของการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเป็นไปได้ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.48, S.D. = 0.50) และองค์ประกอบที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จของการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.47, S.D. = 0.46)

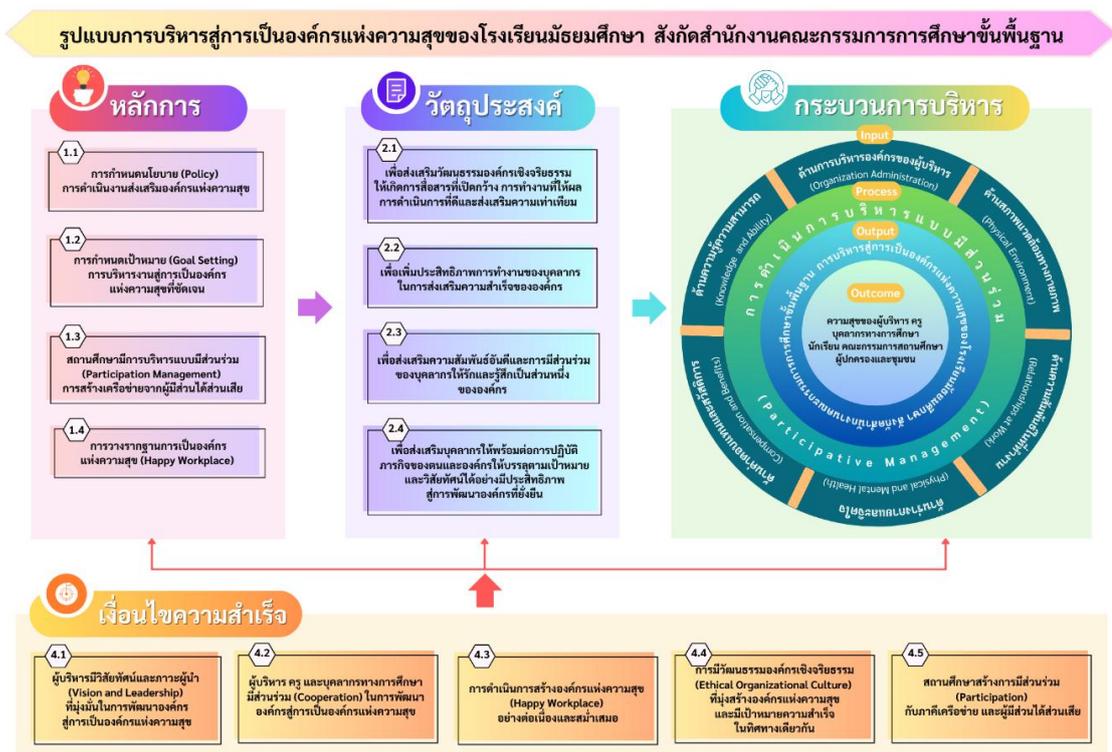
วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2568)

ในส่วนของผลการประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการในการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.42) รองลงมา ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.42) องค์ประกอบที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จของการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.40) และ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.39) ดังตารางที่ 2

องค์ประกอบ	ความเป็นไปได้ n = 333		ระดับความเป็นไปได้	ความเป็นประโยชน์ n = 333		ระดับความเป็นประโยชน์
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
องค์ประกอบที่ 1 หลักการ	4.48	0.50	มาก	4.65	0.42	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์	4.54	0.49	มากที่สุด	4.62	0.39	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ						
1. ปัจจัยนำเข้า						
ด้านที่ 1 ด้านการบริหารองค์กรของผู้บริหาร	4.51	0.49	มากที่สุด	4.69	0.42	มากที่สุด
ด้านที่ 2 ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ	4.56	0.44	มากที่สุด	4.71	0.37	มากที่สุด
ด้านที่ 3 ด้านความสัมพันธ์ในที่ทำงาน	4.56	0.44	มากที่สุด	4.69	0.37	มากที่สุด
ด้านที่ 4 ด้านร่างกายและจิตใจ	4.46	0.49	มาก	4.58	0.36	มากที่สุด
ด้านที่ 5 ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ	4.32	0.57	มาก	4.53	0.45	มากที่สุด
ด้านที่ 6 ด้านความรู้ความสามารถ	4.55	0.43	มากที่สุด	4.70	0.36	มากที่สุด
2. การดำเนินการ	4.59	0.64	มากที่สุด	4.73	0.46	มากที่สุด
3. ผลผลิต	4.50	0.59	มากที่สุด	4.63	0.54	มากที่สุด
4. ผลลัพธ์	4.61	0.54	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
รวม	4.52	0.51	มากที่สุด	4.67	0.42	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ	4.47	0.46	มาก	4.63	0.40	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.50	0.49	มากที่สุด	4.64	0.41	มากที่สุด

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากภาพที่ 1 แสดงรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ ประกอบด้วย 3.1 ปัจจัยนำเข้า 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบริหารองค์กรของผู้บริหาร 2) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ 3) ด้านความสัมพันธ์ในที่ทำงาน 4) ด้านร่างกายและจิตใจ 5) ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ และ 6) ด้านความรู้ความสามารถ 3.2 การดำเนินการ ดำเนินการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) 3.3 ผลผลิต ได้แก่ การบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา และ 3.4 ผลลัพธ์ ได้แก่ ความสุขของ

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2568)

ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน และ
องค์ประกอบที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการสร้างรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

รูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ
ของการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของการ
บริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการในการบริหารสู่
การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 1.ปัจจัยนำเข้า 6 ด้าน ได้แก่
1) ด้านการบริหารองค์กรของผู้บริหาร 2) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ 3) ด้านความสัมพันธ์ในที่ทำงาน
4) ด้านร่างกายและจิตใจ 5) ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ และ 6) ด้านความรู้ความสามารถ
2.การดำเนินการ โดยกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม 3.ผลผลิต และ 4.ผลลัพธ์ และองค์ประกอบที่ 4
เงื่อนไขความสำเร็จของการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา

ซึ่งสามารถอภิปรายองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุข
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ
ประกอบด้วย 1.การกำหนดนโยบายการดำเนินงานส่งเสริมองค์กรแห่งความสุข 2.การกำหนดเป้าหมายการ
บริหารงานสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขที่ชัดเจน 3.สถานศึกษามีการบริหารแบบมีส่วนร่วม สร้างเครือข่าย
จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4.การวางรากฐานการเป็นองค์กรแห่งความสุข ทั้งนี้เนื่องจากการกำหนดนโยบายเป็น
การสร้างความสำเร็จในการบริหารงานในองค์กรว่าจะดำเนินการไปในทิศทางใด ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการสร้าง
ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงานให้มีแนวคิดและการดำเนินงานในทิศทางที่สอดคล้องกันกับ
นโยบาย สอดคล้องกับ Thai Health Promotion Foundation (2018) กล่าวว่ากระบวนการพัฒนาบุคลากร
ในองค์กร อย่างมีเป้าหมายและยุทธศาสตร์ภายใต้การดำเนินงานที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์กร เพื่อให้
พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง และก้าวสู่การเติบโตอย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับ Bura (2017) การที่ผู้บริหาร
หัวหน้างาน และพนักงานได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องจะเป็นส่วนสำคัญต่อการ
กระตุ้นกระบวนการวางแผนและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านความสัมพันธ์ในการทำงาน การทำงาน
ภายในองค์กร ซึ่งในการดำเนินการในแต่ละส่วนจะมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันและสนับสนุนต่อผลการ
ดำเนินงานของบุคลากรในทางบวกต่อองค์กร

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2568)

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1. เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรเชิงจริยธรรมให้เกิดการสื่อสารที่เปิดกว้าง การทำงานที่ให้ผลการดำเนินการที่ดีและส่งเสริมความเท่าเทียม 2. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรในการส่งเสริมความสำเร็จขององค์กร 3. เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีและการมีส่วนร่วมของบุคลากรให้รักและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และ 4. เพื่อส่งเสริมบุคลากรให้พร้อมต่อการปฏิบัติการกิจของตนและองค์กรให้บรรลุตามเป้าหมายและวิสัยทัศน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพสู่การพัฒนางานองค์กรที่ยั่งยืน ทั้งนี้เนื่องจากวัตถุประสงค์ที่สร้างขึ้นสอดคล้องกันกับหลักการ โดยประยุกต์เข้ากับบริบทของสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุการเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา สอดคล้องกับองค์การอนามัยโลก Burton (2010) กล่าวว่า สถานที่ทำงานซึ่งพนักงาน และผู้บริหารร่วมมือกันเพื่อพัฒนากระบวนการของการปกป้องและสนับสนุนสุขภาพ ความปลอดภัย และความเป็นอยู่ของพนักงานทุกคน และเพื่อให้เกิดความยั่งยืนใน 4 มิติ คือสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพแวดล้อมทางสังคมจิตวิทยา ทรัพยากรบุคลากรที่มีสุขภาพดี และการมีส่วนร่วมของชุมชนกับองค์กร

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ ประกอบด้วย 1. ปัจจัยนำเข้า 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารองค์กรของผู้บริหาร 2) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ 3) ด้านความสัมพันธ์ในที่ทำงาน 4) ด้านร่างกายและจิตใจ 5) ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ และ 6) ด้านความรู้ความสามารถ 2. การดำเนินการ ได้แก่ การดำเนินการบริหารแบบมีส่วนร่วม 3. ผลผลิต ได้แก่ การบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 4. ผลลัพธ์ ได้แก่ ความสุขของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากการจะเป็นองค์กรแห่งความสุขได้นั้น ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญที่ช่วยในการขับเคลื่อนองค์กรให้ประสบความสำเร็จได้ สอดคล้องกับ Ajchariamaneekul and Rakphronmongkol (2024) กล่าวว่า แนวทางพัฒนาการสร้างเสริมองค์กรแห่งความสุข ประกอบด้วย การเป็นแรงบันดาลใจให้กับคนในองค์กร มีการชื่นชมและให้กำลังใจในผลงานการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ การเป็นผู้ประสานงานที่ดีและร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ มีการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี มีการให้คำปรึกษากับบุคลากรได้ในทุกด้าน มีการสร้างความตระหนักในการประหยัดอดออมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มีการส่งเสริมให้มีการผ่อนคลายในการทำงาน และการเป็นแบบอย่างในการคิดเชิงบวกและการปฏิสัมพันธ์ที่ดี

องค์ประกอบที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำที่มุ่งมั่นในการพัฒนางานสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุข 2) ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนางานสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุข 3) การดำเนินการสร้างองค์กรแห่งความสุขอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ 4) การมีวัฒนธรรมองค์กรเชิงจริยธรรมที่มุ่งสร้างองค์กร แห่งความสุขและมีเป้าหมายความสำเร็จในทิศทางเดียวกัน และ 5) สถานศึกษาสร้างการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้เนื่องจากเงื่อนไขความสำเร็จข้างต้นมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในด้านของสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่ง

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2568)

ความสุข โดยปัจจัยหลักในการสร้างองค์กรแห่งความสุขคือเริ่มจากผู้นำสูงสุดขององค์กร คือผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ มีกลยุทธ์ในการนำองค์กรในการส่งเสริม สนับสนุนคนในองค์กรอย่างมีเป้าหมาย และมียุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์กร โดยได้รับความร่วมมือจากครู บุคลากร และนักเรียนภายในโรงเรียน และภาคีเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนในขับเคลื่อนองค์กรอย่างต่อเนื่องสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัย ของ Srirongthong (2022) กล่าวว่า การเป็นองค์กรแห่งความสุข ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลให้เกิดเป็นองค์การแห่งความสุข ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัย 4 ด้าน คือด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านการบริหาร ด้านความสัมพันธ์ในที่ทำงาน และด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ เงื่อนไขการเป็นองค์กรแห่งความสุขเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ และส่งผลต่อกันและกันที่สามารถผสมผสานหลวมดำเนินการร่วมกันเพื่อนำไปสู่การองค์กรแห่งความสุข

สรุป

ผลการสร้างรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ และองค์ประกอบที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ารูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเห็นว่าการนำรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขไปใช้มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า องค์ประกอบของการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุข ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารของผู้บริหาร ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านความสัมพันธ์ในที่ทำงาน ด้านร่างกายและจิตใจ ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ และด้านความรู้ความสามารถ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาควรนำองค์ประกอบไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุข

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า รูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการ และ

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2568)

4) เงื่อนไขความสำเร็จ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาควรนำไปปรับประยุกต์ใช้ในการบริหารให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาควรให้ความสำคัญ ส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้บริหารนำไปปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุข

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีนโยบายที่เกี่ยวกับการสนับสนุนสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

2.2 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาควรพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความร่วมมือและความสัมพันธ์ที่ดีของครูและบุคลากรในสถานศึกษา

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

3.1. ควรวิจัยเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้ความสุขในการทำงานครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา

3.2. ควรวิจัยเรื่องเครื่องมือวัดการทำงานอย่างมีความสุขของโรงเรียนมัธยมศึกษา

3.3. ควรวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาในการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุข

References

- Astchariyamaneekul, N., and Rukponmongkon, P. (2024). Guideline Development for Happy Workplaces in the New Normal of Khlong Khlung District Schools Under the Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 2. *Journal of Association of Professional Development of Educational Administration of Thailand (JAPDEAT)*, 6(2), 309-323.
- Bura, K. (2017). Healthy Workplace: Concept Process and The Role of Human Resource Professional. *Academic Services Journal, Prince of Songkla University*, 28(3), 169-176.
- Burton, J (2010). *WHO Healthy Workplace Framework and Model: Background and Supporting literature and Practices*. Submitted to Evelyn Kortum. (WHO Headquarters, Geneva, Geneva, Switzerland February 2010).
- Jaithiang, K. (2019). *The Happy Workplace Management in Primary School*. (Doctoral Dissertation). Silpakorn University. Nakhon Pathom.

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2568)

Ministry of Education. (2010). *The National Education Act B.E. 2542 (1999) and Amendments*. (Second Revision, 2002) and (Third Revision, 2010). Bangkok: The Printing House of the Government Parcel and Mail Organization.

Ministry of Education. (2023). *Policy Implementation Plan for Education by the Minister of Education*. Retrieved October 5, 2024, from <https://moe360.blog/2023/09/14/minister-ed-statement-ed-policy/>

Office of the National Economic and Social Development Council. (2017). *The 20-Year National Strategy (2017 - 2036)*. National Economic and Social Development Council. Retrieved September 16, 2024, from https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_SumPlanOct2018.pdf

Paibulsiri, P. (2024). *A hundred and eight problems with 'Thai teachers' in the education system working overtime, the lesson plan doesn't answer the question*. Salaries go hand in hand, with teacher shortages, and physical and sexual violence that some teachers do to children. Retrieved November 1, 2024, from <https://mirrorthailand.com/movinon/socialissues/101397>

Srirongthong, P. (2022). Happy Workplace from the Perspective of University Lecturers. *Suthiparithat Journal*, 36(2), 150-169.

Thai Health Promotion Foundation. (2018). *Uniting for a Healthy Way of Life*. Retrieved June 22, 2024, from <https://www.thaihealth.or.th/?p=137282>

Wasanthanarat, C. , & Wutthiwatchaikaew, T. (2016). *Let's Create a Happy Organization Together*. Thai Health Promotion Foundation Center.

Worakham, P. (2019). *Educational Research*. Maha Sarakham: Taxila printing.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3 ed). New York: Harper and Row.